

VEGYESEK.

Irodalmi hírek. Megjelent és beküldetett: *The Jewish Encyclopedia* XI. (Funk and Wagnalls London Fleet Street 44 és New-York.) Ara kötetenként 30 korona. — Adalékok a magyar zsidók történetéhez. Kiadja *dr. Blau Lajos*. 1. szám: *dr. Richtmann M.*, Landau Ezekiel prágai rabbi (1713—1793) és a magyar zsidók. Adalék a magyar zsidó községek és rabbijaik történetéhez a XVIII. században (*Budapest* 1905.) Ara 1 korona. — *Marmorstein A.*, Studien zum Pseudo-Jonathan Targum. I. Das Targum und die apokryphe Literatur (*Pozsony* 1905.) — *Büchler A.*, Das Schneiden des Haares als Strafe der Ehebrecher bei den Semiten (külön-lenyomat a Wiener Ztschr. f. d. Kunde des Morgenlandes 1905. évfolyamából). — *Breiner D.*, Dávid Király. Zsidó történeti színmű öt felvonásban és hét képben (*Pápa* 1905. Ara 2 korona). — *Strack H. L.*, Grammatik des Biblisch-Aramäischen mit den nach Handschriften berichtigten Texten und einem Wörterbuch. Vierte, sorgfältig verbesserte Auflage (*Leipzig*, J. C. Hinrichs, 1905). Ara füzve két márka, kötve 2.50. — Az országos izr. tanítóképző-intézet Értesítője a XLVIII. tanévről 1904—1905. Közli *Bánóczi József* (*Budapest* 1905.) — *Kecskeméti L.*, Istenszolgalat és munka. Templomi beszéd. (*Nagyvárad* 1905). — The Jewish Theological Seminary of America. Register 1905—1906. (*New-York* 1906.) — *Dr. Tänzer A.*, Die Geschichte der Juden in Tirol und Vorarlberg. Teil 1 und 2.: Die Geschichte der Juden in Hohenems und im übrigen Vorarlberg. (*Meran* 1905). Ara 20 korona. — Misne Keszef. Weitere zwei Schriften des R. Josef Ibn Kaspi. Die beiden Pentateuch-Kommentare Tirath Keseph (oder Sefer Hassod) und Mazref La-Keseph etc. herausg. von *J. Last*. Zweites Heft (*Krakó* 1905) héber nyelven. Megrendelhető Lastnál. — *Dr. Blau Lajos*, Leo Modena levelei és írásai. Adalék az olasz zsidók és a héber magánstílus történetéhez. Kéziratokból kiadta, magyarázatokkal és bevezetéssel ellátta. *Budapest* 1905. — Ugyanaz németül e czimmel: Leo Modenas Briefe und Schriftstücke. Ein Beitrag zur Geschichte der Juden in Italien und zur Geschichte des hebräischen Privatstiles. Zum erstenmal herausgegeben, mit

Anmerkungen und Einleitung versehen. (Mindkettő az orsz. rabbiképző-intézet Értesítőjében.) — *Raffay Sándor*, Ujszövetségi Apokrifusok. *Pozsony* 1905.

Az orsz. rabbiképző-intézet vezérlő bizottságának tagjaiul a vallás- és közoktatásügyi minister a vezérlő bizottság elnöksége javaslatára a következő rabbikat nevezte ki: dr. *Fischer Gyula* pesti, dr. *Hevesi Simon* pesti, dr. *Kecskeméti Lipót* nagyvárad, dr. *Steinherz Jakab* székesfehérvári és dr. *Neumann Ede* nagy-kanizsai rabbit. Világiak közül tagokká nevezettek ki: dr. *Mezei Mór*, az izr. országos iroda elnöke, dr. *Mezey Ferencz*, az izr. orsz. iroda titkára, dr. *Bánóczi József*, az orsz. izr. tanítóképző-intézet igazgatója és várhelyi dr. *Rózsa Izsó* a XXII. egyházkerület elnöke Szegeden. A kilencz új tag kinevezése által a vezérlő bizottság 24 tagja teljes volt, de sajnos a halál már rést ütött rajta. Első izben történt, hogy a rabbiképző volt növendékei a vezérlő bizottságba való kitüntető meghívásban részesültek, mert mind az öt kinevezett rabbi »szeminarista« volt. Ezt az új tényt az érdeklődő körök osztatlan tetszéssel fogadták, úgyszintén természetesen a felekezeti ügyeink körül nagy érdemeket szerzett új világi tagok kinevezését és valamennyinek működéséhez a legjobb reményeket fűzik.

Brody Zsigmond főrendiházi tag január 7-én 65 éves korában elhunyt. A »Neues Pester Journal« által nagy vagyonra tett szert, melyből fejedelmi jótékonyt is gyakorolt.

Protestáns Irodalmi Társulat. Az I M I T adataival való összehasonlítás céljából közöljük a P I T következő adatait az 1904. évről. Bevétel 18,000, kiadás 14,500 korona. Károli alap bevétele 11,400 (?). Tagdíjhátrálék 14,000 (16 év alatt). Több volt, de az ügyész 6000 koronát hajtott be egy év alatt, melyből 2847 koronát per utján. A drákói behajtást folytatják. Költségvetés 1906-ra. Bevétel 16,200, kiadás 16,000. Összvagyon 130,000. Népszerű kiadványok a Koszoru-füzetek és a Házi kincstár. Tagok száma 1904-ben 1633, 1905-ben 1585. De a hiányt hamarosan pótolták új tagok gyűjtésével.

Uj bárók. Dirsztai Dirsztay László és Schossberger Lajos és Rudolf bárói rangra emeltettek.

Sweitzer Ede vezérőrnagy, az egyetlen zsidó tábornok a közös hadseregben, nyugalomba vonult, mely alkalomból a király érdemeit meleg szavakban ismerte el.

Torsch Fulöp, bécsi nagyiparos, 840.000 koronát hagyományozott jótékony célra. Eletében névtelenül 400.000 koronát adományozott zsidó és keresztény árváknak.

Rasi. A párisi Sainte-Géneviève könyvtár homlokzatát diszító nevek között a Rasié is olvasható.

Dr Sternheim olvasandó 1905. évf. 280. lapján dr. Steinberg helyett.

Grosz Lipót, vulgo Leb Gross, a pozsonyi jesiba örökös bóchere, 1905. október 16-án 80 évesnél magasabb korban Pozsonyban meghalt. Legalább 60 esztendőt töltött az ottani jesibán és agglegény maradt.

Sternthal Adolf, kitűnő emberbarát és felekezeti életünk buzgó munkása, a fővárosban 67 éves korában meghalt. Áldás emlékére.

Konti József, a Népszínház karmestere, október hóban meghalt. A kiváló zeneszerző 1852-ben született Varsóban. Ott és Bécsben tanult. Suppé szerződtette Nyiregyházára és innen került a fővárosba. A lengyel Kohn nemcsak nevében, hanem érzelmeiben és nyelvében is teljesen magyarrá vált. Rosszul ugyan, de azért mindig magyarul beszélt és a bohém világ kedvelt alakja volt.

Klein Ödön osztálytanácsos, a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetője, magas rendjellel lett kitüntetve. Valaha bócher volt.

Ötven év előtt. A Bach-korszak culminálásakor, az 1855/6-ik tanévben, mely akkor október 1-én kezdődött és július 20-as napjai valamelyikén érte végét, a pesti tudományegyetemen mindössze 129 zsidó hallgató volt beírva.

A magyar szent korona területén azon iskolai évben a *gimnáziumok*-ban 1528 volt a zsidó tanulók száma és pedig az akkori politikai beosztás szerint: a budapesti helytartóság területén 902, a pozsonyién 114, a sopronyién 169, a kassaién 148, a nagyváradién 82, a szerb vajdaság és temesi bánátén 82, Erdélyben 8, Horvát-Szlavonországban 22 és a katonai határőrvidéken 1.

Az akkor csak hat osztályra tagolt *reáliskolák*-ban mindössze 149 zsidó tanuló járt, kik közül Horvát-Szlavonországban csak 2.

(V. E.)

Kaufmann Dávid, az orsz. rabbiképző-intézet néhai nagynevű tanárának és könyvtárnokának hátrahagyott könyvtára ajándék útján a Magyar Tudományos Akadémiába került. A lánglelkű zsidó tudós látható emléke 22 éves működése hajdani színhelyén az a két gyönyörű arczképe, melyek közül az egyiket a tanári kar az olvasó teremben, a másikat a könyvtár személyzete a könyvtárhelyiségben függesztett fel.

Zunzstiftung. Die Zunzstiftung unterstützt ausnahmslos nur solche Arbeiten, welche inhaltlich und methodisch die des Judentums fördern. Nur Anträge, welche mit vollständigen Wissenschaft ein Urteil ermöglichenden Unterlagen versehen sind, werden berücksichtigt. Dieselben sind bis zum 1. Mai 1906 dem unterzeichneten Vorsitzenden einzureichen. Für das Jahr 1906 sind überhaupt 1700 Mk. verfügbar. Berlin, 2. Januar 1906. Das Kuratorium der Zunzstiftung: Dr. S. Neumann Vorsitzender Kurfürstenstr. 126, Prof. Dr. F. Liebermann Schriftführer.